

Rasspecifik avelsstrategi

RAS

Field Spaniel

Field Spaniel Klubben 2007

Rasspecifik avelsstrategi utarbetad av Field Spaniel Klubbens styrelse i samarbete med uppfödare av rasen och FSKs medlemmar 2004/2006 på uppdrag av SSRK Hs den 7 september 2002.

Klubben har i samarbete med SSRK ansvaret för utvecklingen av Field Spaniel rasen i Sverige.

INLEDNING

På Svenska Kennelklubbens Kennelfullmäktige 2001 fattades beslut om att det för varje hundras ska finnas en rasspecifik avelsstrategi RAS.

Uppdraget att utforma dessa lades på specialklubbarna (i vårt fall Svenska Spaniel och Retriever klubben) som i sin tur delegerat ut arbetet på rasklubbarna, även om samordnings ansvaret kvarstår hos specialklubbarna.

Avelsrådet kallade alla uppfödare och övriga medlemmar i FSK till ett klubbmöte rörande RAS 2003-05-03. Konferensen beslutade att tillsätta en RAS kommité. Tyvärr fungerade inte kommunikationen mellan RAS kommittén och FSKs styrelse. Styrelsen beslutade därför att fortsätta arbetet med RAS. En enkät skickades ut till medlemmarna i klubbens medlemspublikation Field Spaniel Nytt, samt lades ut på klubbens hemsida. Denna enkät sammanställdes sedan med hjälp av person ur annan rasklubb. Styrelsens första utkast lades där efter ut tillsammans med resultaten på klubbens hemsida med uppmaning om att komma med kommentarer, förslag och idéer. Styrelsen har därefter arbetat vidare utifrån det befintliga materialet, de inkomna kommentarerna från medlemmarna, den enkät som genomförts och givetvis våra egna erfarenheter. Det färdiga RAS har sedan publicerats på klubbens hemsida för förankring hos medlemmarna.

Det slutgiltiga dokumentet har sedan antagits av styrelsen.

Den rasspecifika avelsstrategin skall ses i ett längre perspektiv och aktualiseras, vid behov, ändras och utvecklas vart 5:e år.

I grunden gäller Svenska Kennel Klubbens avelspolicy, grundregler och registreringsbestämmelser.

Field Spaniel Klubbens (FSK) övergripande mål är att

- väcka intresse för och främja avel av mentalt och fysiskt sunda, jaktligt och exteriört fullgoda Field spaniels samt bevara rasens specifika egenskaper som stötande- och apportrande fågelhund i enlighet med rasstandarderna för Field spaniel samt med beaktande av rasens FCI-tillhörighet i grupp 8 / Sektion 2 med arbetsprov.

Aveln skall vara målinriktad, långsiktig och hållbar. Hållbar betyder här att den ej leder till brister avseende rasens hälsa, mentalitet eller funktion och att aveln dessutom ej leder till ett tömmande av rasens genetiska variation. Detta gör att vi uppfödare som föder upp rasen har ett stort ansvar för den samma. Att förvalta det tidigare generationers uppfödare åttstadkommit och lämna över en oförändrad, eller till och med förbättrad ras, till kommande generationers uppfödare... Detta gör att vi uppfödare har skyldighet att ha kunskap om rasens ursprung, utveckling mentalt, jaktligt och exteriört.

Avel och uppfödning skall också ske i överensstämmelse med gällande djurskyddslagstiftning och Svenska kennelklubbens grundregler.

Field spaniels sätt ska vara fogligt, aktivt, sensibelt och självständigt. Hundarna ska vara konstruerade för sitt ändamål som stötande- och apportrande fågelhund, samt ha en mentalitet anpassad till rasens arbetsuppgifter.

Field Spaniel Klubben vill uppmuntra till avel av välbalanserade, ädla, välväxta jakthundar, byggda för rörlighet och uthållighet i enlighet med rasens standard.

Med exteriört goda hundar menas typmässigt goda hundar. Begreppet typ avser summan av de detaljer som tillsammans utgör rasen Field spaniel och som klart skiljer den från varje annan ras.

Field spanieln är en välbalanserad, ädel, välväxt jakthund, byggd för rörlighet och uthållighet. Rasens adelsmärke är huvudet som skall ge intryck av god klass, karaktär och ädelhet och vara väl utmejslat med framträdande nackknöl. Detta beskrivs mer detaljerat, tillsammans med helhet och bakgrund, i rasstandarderna för Field spanieln.

Field Spaniel Klubben vill verka för att utveckla samarbetet med rasklubbar för Field spaniel i övriga världen. Detta för att utbyta kunskaper för en fortsatt positiv utveckling av rasen.

FSK har utarbetat följande riktlinjer för en positiv utveckling

- Bibehålla den rastypiska mentaliteten
- Verka för en god hälsa som möjliggör ett långt liv utan hälsostörningar
- Bibehålla en funktionell exteriör med dess rastypiska detaljer
- Verka för att den naturliga fortplantningsförmåga skall bevaras
- Hålla andelen nära släktskapparningar på en fortsatt låg nivå

För att förverkliga sitt mål ska rasklubben

- informera och sprida kunskap om rasklubben – dess mål, organisation och arbetsformer
- informera om rasen och dess användningsområden
- lämna information och råd i avelsfrågor i enlighet med av SSRK och SKK upprättade riktlinjer
- aktivt följa den kynologiska utvecklingen för rasen inom och utom landet och verka för att bevara och utveckla rasens specifika egenskaper
- anordna utbildning för medlemmarna i frågor som rör klubbens ras och rörande avelsarbetet inom rasen
- samverka i frågor av gemensamt intresse med berörda avdelningar och övriga rasklubbar.
- anordna verksamheter i enlighet med SSRKs direktiv
- avge yttrande och verkställa utredningar på begäran av SSRK eller när annan anledning föreligger
- stödja och medverka i SSRKs och SKKs forskningsarbete delta i samråd inom och utom SKK-organisationen.

Avelstrategi för Field spaniel

GENETISK VARIATION

Historia:

Rasens historia i England

Ursprungligen betecknar namnet field spaniel rätt och slätt landsspaniel, till skillnad mot vattenspaniel. I den gruppen finns också förfäderna till bland andra springer- och cockerspaniel. De andra raserna utskiljde sig vartefter och kvar fanns de stora enfärgade hundar som lade grunden till dagens field spaniel. Första gången det skrivs om field spaniels är 1867 i boken "The Dogs of the British Isles". I början betraktades spanielvarianterna mer eller mindre som en och samma ras. Korsningsvalpar registrerades där de bäst passade in. Cocker- och field skiljdes av en viktgräns på ungefär 12 kilo.

Så småningom började man blanda in raser också i speciella syften: irländsk setter skulle ge längre ben, vattenspaniel bättre anlag för vattenapportering, sussex massa och engelsk springerspaniel snabbhet. Så långt var allt väl, men när det blev på modet att ställa ut långa, låga field spaniels blev resultatet mindre lyckat. Basset korsades in och detta resulterade i extremt tunga, kort- och krumbenta hundar, vilka ofta var högre bak än fram. De här varianterna var inget som tilltalade jägarna, och registreringssiffrorna sjönk drastiskt under 1910 talet.

Efter första världskriget började mer högbenta fieldspaniels vinna på utställningar igen. Med bl a hjälp av springerinkorsningar blev rasen en "normal" och ganska populär spaniel. Field Spaniel Society bildades i England 1923, för att tillvarata rasens intressen.

I samband med andra världskriget kom nästa kris för rasen, som då var nästan utdöd. Bland den lilla stam man vet fanns kvar, och varifrån alla dagens fieldar lär härstamma, fanns fyra hundar. De båda hanhundarna var kullsyskon, den ena tiken deras faster och den andra tiken var fallen efter hanhundarnas morfar, parad med sin egen syster. Under 1950-talet tog avelsintresset ny fart. Intresset för rasen återuppstod, och man korsade ännu en gång med engelsk springerspaniel. Nu för att begränsa inaveln. Under 1970-talet registrerades cirka 30 hundar per år i England. Under 80- och 90 talet har siffran ständigt ökat, och registreringssiffrorna sista åren ligger på ca 100 valpar. Alltså fortfarande en till antalet mycket, mycket liten ras. Trots den snäva avelsbasen har man lyckats hålla kvaliteten hög. Jaktegenskaperna har bevarats väl, och hunden fungerar utmärkt som familjehund.

Rasens historia i Sverige

Trots att fielden är en så pass gammal ras, registrerades inte någon field i Sverige förrän på 70-talet.

Det kan tänkas att rasen sporadiskt har funnits i landet, utan att avel bedrivits och att hundarna registrerats om i Svenska Kennelklubben. Hundarna i den första och andra kullen som föddes 1976 och 1979 användes aldrig i vidare avel och finns således inte i våra dagars stamtavlor.

Den första importen från England 1972 (registrerades inte förrän 1974 i SKK) var en svart tik. Hon fick 1976 en kull med 3 valpar efter en finsk hane. Från Finland togs två kullsysstrar in 1976 och 1978 kom en leverbrun hanhund från England. Denna hane fick 1979, tillsammans med en av dessa sysstrar, en kull bestående av 7 valpar. Den första tik vi kan hitta i dagens svenska stamtavlor kom till Sverige från England 1982.

Hon parades 1983 med en finsk hane och detta resulterade i en kull på 7 valpar, men det är tyvärr bara en av dessa som använts i vidare avel. Det är från denna tikvalp många av våra svenska fieldar stammar. Field Spaniel Klubben i Sverige bildades 1986.

Det är mycket svårt att få en överblick av antalet registrerade hundar i andra länder, där inte sådana uppgifter är officiella och finns att tillgå via internet.

I Storbritannien har 1063 stycken Field Spaniels registrerats mellan 1992 och 2002 och mellan 2005 och 2006 registrerades 150 hundar.

I Finland har 312 stycken field Spaniels registrerats mellan 1993 och 2006 och inavelsgraden har under samma period varit 4,29%.

I Norge har 14 stycken field Spaniels registrerats mellan 1992 och 1996. I stort sett alla dessa hundar stammar från svenska linjer. I övriga länder i Europa saknas tillförlitliga uppgifter.

Nutid:

I Sverige har det registrerats 408 field spaniels under perioden 1993 till 2006. Det finns 74 stycken tikar under 6 år och 156 stycken hanhundar under 9 år. Av dessa 408 registrerade hundar har cirka ett 80-tal exporterats till andra länder.

Registreringar 1993-2006

År	Totalt	Kullar	Hanar	Tikar	Importer	Genomsnittlig inavelsgrad
2006	45	7	19	18	1	2,3
2005	40	8	24	16	2	2,8
2004	32	6	16	14	2	3,5
2003	38	8	21	17	0	2,6
2002	25	4	16	9	0	1,0
2001	40	9	20	18	2	1,4
2000	29	5	13	12	4	2,3
1999	29	6	14	12	3	2,3
1998	21	4	13	5	3	0,9
1997	14	3	9	3	2	3,6
1996	28	5	10	15	3	1,5
1995	14	3	9	5	0	5,5
1994	29	7	14	12	3	3,4
1993	24	5	10	13	1	3,8
Summa	408	80	208	169	26	2,7

Uppfödare av Field Spaniel har en stor och viktig uppgift, nämligen att hjälpa till med **bevarandet** av rasen. Field Spanieln står på Engelska kennelklubbens lista (Native vulnerable breeds) över raser i riskzonen för att dö ut.

Hanhundsanvändning

Ett verktyg för att nå målet att minska inavelsgraden har varit att begränsa användandet av varje enskild hanhund. Den allmänna rekommendationen i små populationer är därför att en enskild hanhund bör bli far åt högst 5% av avkomma som produceras av en generation avelsdjur (ca. 5 år). I stora populationer är motsvarande siffra 2%.

Under åren 1993 till 2005 har 40 stycken hanhundar producerat 64 kullar. Det är i snitt 1,6 kullar per hanhund. Detta innebär i snitt 1,92% användning/hanhund.

- 1 hanhund har producerat 5 kullar = 3,20%
- 1 hanhund har producerat 4 kullar = 2,56%
- 2 hanhundar har producerat 3 kullar = 1,92%
- 12 hanhundar har producerat 2 kullar = 1,28%
- 24 hanhundar har producerat 1 kull = 0,64%

Under 2006 har 7 hanhundar producerat 7 kullar. Trots rasens lilla numerär har rasen en relativt låg inavelsgrad.

Mål:

Sålunda måste det framtida avelsarbetet i hög grad inriktas på att bevara rasen och att bevara den frisk och sund. Det får inte bli kvantitet på bekostnad av kvalitet.

För att detta arbete skall få önskad effekt, föreslår FSKs styrelse följande, inom ramarna för klubbens stadgar:

- det åligger uppfödare av field spaniel att hålla sig väl informerade om rasen, att inhämta kunskap om rasens ursprung och egenart, historik och utveckling i Sverige.
- att vara noga vid val av avelsdjur, bara de djur som lämpar sig för avel skall användas.
- att så vitt möjligt skaffa information om åtminstone de tre första leden i stamtavlorna.
- att vara noga vid val av valpköpare.
- att informera blivande field spaniel ägare om rasens speciella karaktär och egenskaper.

Även hanhundsägarna skall vara väl informerade om rasen och vara helt införstådda med att de påtager sig ett ansvar när de lånar ut sin hane för avelsändamål. Hanhundsägarna skall inbjudas till de uppfödarträffar och informationsmöten som klubben anordnar.

Rasklubbens uppfödarträffar bör ha syftet att informera om Field Spaniel och de frågor som är speciella för just vår ras.

Utvärdera och vid behov även omvärdera – t.ex måste vi acceptera tanken att vi kanske får kompromissa då det gäller HD- för att få tillräckligt stort avelsurval. Dock bör rasklubbens rekommendationer följas härvidlag.

Avel för mentala egenskaper anpassade till rasens funktion och samhällets krav:
"Till avel skall endast användas hundar som ej uppvisar beteendestörningar i form av överdrivna rädlereaktioner eller aggressivt beteende i oprovocerade eller för hunden vardagliga situationer (SKKs grundregel 2:5)

Verka för att bibehålla den rastypiska mentalitet och funktion som ligger till grund för rasens ändamål som stötande- och apportrande fågelhund.

Vi har ständigt ögon och öron öppna för nya linjer, och nya kombinationer som kan göras för att ytterligare minska inavelsgraden- eller åtminstone inte öka den.

Eftersom populationen av fieldar är liten i Sverige är internationellt samarbete en nödvändighet.

Field spaniels har till Sverige importerats från England, Holland, Frankrike, Schweiz, USA, Danmark och Finland.

När det gäller avel är sundhet och stabilt psyke det som är viktigast, färg och typ har har enlig erfarenhet aldrig varit det som kommer först.

Delmål – registreringar

Att inom fem års period få upp antalet registreringar till ca 60 födda valpar per år. Detta utan att ge avkall på kvalitén på exteriör, mentalitet, funktion eller målet att bredda rasens avelsbas.

HÄLSA

Historia:

Field spanieln får betraktas som en relativt frisk ras. Rasen ingår i SKKs bekämpningsprogram rörande HD.

Nutid:

En hälsoenkät har genomförts, se bilaga I. Denna sändes ut till medlemmarna i klubbens medlemspublikation Field Spaniel Nytt, samt på klubbens hemsida och 85 svar har inkommit. Denna enkät sammanställdes sedan med hjälp person ur annan rasklubb.

Hundens hälsa och välbefinnande skall alltid komma i första hand, dvs störst hänsyn skall tas till hälsostörningar som förorsakar stort lidande hos hunden.

Prioritera avel som gynnar avkommans möjlighet till ett långt liv utan hälsostörningar.

Ögon

Field spanieln ingår ej i något av SKKs bekämpningsprogram avseende ögon. Klubben har under en treårs period, under 2003 till slutet av 2005, gjort en undersökning gällande Field spanielns ögonstatus. Under denna period har även rekommendationerna gällande avel och valphänvisnings regler varit striktare.

Under perioden 1993 – 2006 har följande rapporterats

186 hundar UA/övrig notering/retinopati (1 till flera ögonlysningar per hund)

1 hund med diagnosen Främre Y-söms katarakt

10 hundar med diagnosen Katarakt/ÖP

5 hundar med diagnosen Näthinneveck

Field Spaniel Klubben rekommenderar...

...att i avel använda hund ögonlyst inom ett år före parning.

Field Spaniel Klubben uppmuntrar även ...

... till ögonlysning av alla Field spaniels även de som inte är tänkta att gå i avel. Detta sker då förslagvis en gång vid ett års ålder och sedan, exempelvis, vart tredje år.

Klubbens ställningstagande till avel med hundar som har ögon diagnosen:

Bakre polär katarakt - En förändring i bakre delen av linsen som kan orsaka synnedsättningar. Det finns misstanke om samband mellan polär och total katarakt. Defekten bedöms vara ärftlig men arvs gången är inte klarlagd. Hund med bakre polär katarakt ska inte användas i avel.

Total katarakt - Linsen är grumlig och ögat är blint. Sjukdomen kan förekomma på ett eller båda ögonen och kan drabba även unga hundar. Total katarakt bedöms som ärftlig men arvs gången är inte säkerställd. Hundar med konstaterad ärftlig katarakt ska inte användas i avel.

Främre Y-sömskatarakt- En troligen ärftlig katarakt som finns i främre delen av linsen. Den hittas ofta på medelålders hundar och man har inte påvisat några synnedsättningar av denna kataraktform. En rekommendation är att inte para två individer som båda fått diagnosen Främre Y-sömskatarakt.

Övrig partiell katarakt - I denna grupp finns alla de katarakter som inte stämmer in på någon av de tre beskrivningarna ovan. De allra flesta övriga partiella katarakter är harmlösa och utgör inget avelshinder. Men det förekommer även mer elakartade varianter. En del är förstadier till total katarakt. Andra är katarakter som man av

erfarenhet vet kan komma att påverka synen och ha ett ärftligt inslag. Rådgör därför med din ögonveterinär innan avel.

RD – Retinal Dysplasi - Detta är en rubbning i ögats näthinna som förekommer i flera varianter från enstaka näthinneveck, till total avlossning vilket orsakar blindhet. Sedan den 1 juni 2002 registreras centralt hos SKK fyra varianter:

Total retinal dysplasi - Medfödd kraftig missbildning av näthinnan. Valpar föds i regel blinda. Dokumenterat recessiv arvgång. Föräldrar och kullsyskon till hund med Total retinal dysplasi skall ej användas i avel.

Geografisk retinal dysplasi - Stor sammanhängande missbildning i den övre centrala delen av näthinnan. Innebär sannolikt sämre synförmåga för det drabbade ögat. Sannolikt ärftlig. Geografisk retinal dysplasi räknas som en medfödd defekt. Hund med GRD ska ej användas i avel.

Multifokal retinal dysplasi - Många små veck eller få stora veck i den övre centrala delen av näthinnan. Sannolikt ärftlig. Hund med MRD bör inte användas i avel.

Näthinneveck - Man vet idag inte om näthinneveck kan ge synnedsättningar och arvgången är inte fullt klarlagd. Rekommendationen är att inte para två individer som båda fått diagnosen näthinneveck med varandra. Vid användning av avelsdjur med diagnosen näthinneveck bör avkomman ögonlysas vid 6-8 veckor.

PRA – progressiv retinal atrofi - En rubbning i näthinnan som på sikt leder till blindhet. Sjukdomen yttrar sig inledningsvis ofta med försämrat mörkerseende och man kan se att hundens öga lyser i mörker. Båda ögonen är alltid drabbade. PRA är ärftligt och för att en hund ska drabbas av sjukdomen måste båda föräldrar vara anlagsbärare av sjukdomen. Inga hundar med PRA ska användas i avel och inte heller sjuka hundars föräldrar, syskon eller avkommor.

Höftleder

HD statistik 1993 – 2006

UA	Grad 1	Grad 2	Grad 3	Grad 4
71 st.	10 st.	11 st.	-	-

Grad A	Grad B	Grad C	Grad D	Grad E
67 st.	41 st.	27 st.	7 st.	4 st.

När det gäller avel med HD-belastade avelsdjur har rasklubben fastställt en rekommendation, att C-hund kan användas med en A/B el. UA hund, och då skall C-hunden tillföra bla. nya linjer. Två sådana parningingar har gjorts, och man kan nu konstatera att samtliga åtta avkommor har bra höfter.

Field Spaniel Klubbens rekommendationer gällande höftleder

Höftleder - Field Spaniel Klubben rekommenderar...

... att i avel enbart använda höftledsröntgad hund med normala höftleder det vill säga A, B eller UA. Eller någon av dessa parad med C hund som uppfyller klubbens övriga rekommendationer gällande avel med hundar med grad C.

Klubbens ställningstagande till avel med hundar som har fått graderingen C på höftlederna: Avelsdjur som fått graderingen C på höftlederna bör endast användas i undantagsfall och syftet vara att vidga avelsbasen genom att använda udda och/eller fertila linjer.

Kriterier som måste uppfyllas för båda föräldraren: Föräldrar, syskon och eventuella tidigare avkomma skall ha för rasen god HD-status. De hundar som kommer ifråga för

avel skall i alla avseenden vara friska och sunda och inte ha några/lämnat kända ärftliga defekter eller sjukdommar.

C-hund skall endast användas till hund med A, UA eller B. UA och B resultat bör om möjligt läsas om av SKK veterinär, för att fastställa lämpligheten att använda hundarna till avel.

Exakta siffror för höftledsröntgen är svåra att få fram, då ett 70-tal hundar, födda i Sverige, exporterats och således ej finns med i statistiken.

Tumörer

Enligt FSKs enkät visade sig att ca 56 % av tikarna har drabbats av juvertumörer. Detta är ett viktigt observandum och något som rasklubben kommer att arbeta med framöver. Kontakt kommer att tas med veterinärer som specialiserats sig på området, samt kommer FSK troligtvis att ansöka om att få delta i Hundgenomprojektet på SLU. Även ska kontakt tas med övriga Field spaniel klubbar i världen för inhämtande av information.

Mål:

Naturlig fortplantning

- att till avel endast använda hundar som kan fortplanta sig på naturligt sätt (SKKs grundregel 2:6)
- att verka för god reproduktionsförmåga (genitalia, parning, dräktighet, valpning, laktation och omhändertagande av valpar)

Låg andel av nära släktskapsparningar

- att så långt möjligt vid import välja avelsdjur med låg grad av släktskap till befintliga avelsdjur.
- Att verka för ökad genetisk variation och minskad inavelsgrad.

Ögon

Field Spaniel Klubbens mål är att fortsätta bevaka ögonstatusen hos Field spanieln och genom klubben rekommendationer hålla antalet diagnoser på en fortsatt låg nivå.

Läget avseende ögon kommer med regelbunden intervall att utvärderas i samarbete med ögonveterinär.

Höftleder

FSK kommer att fortsätta verka för att i avel endast använda icke HD belastade djur, om inte synnerliga skäl föreligger. Utfallet av röntgenresultaten kommer att följas upp varje år.

MENTALITET

Historia:

Field spanielns mest utpräglade drag är dess integritet. Hit – men inte längre – det vill säga hur mycket den än älskar sin husse/matte så skall den ändå ha sin identitet kvar. Detta gör att man får intryck av en viss värdighet hos fielden.

Field spanieln är inte en hund som ögonblickligen och reservationslöst accepterar vem som helst.

Fielden får vara reserverad, men aldrig skygg! Den vill själv avgöra vem den vill umgås med och ha tid på sig för att bilda sig en uppfattning om personen.

Field spanieln är mycket signalkänslig och på grund av detta inte tål att utsättas för en alltför brysk behandling, men behöver en fast hand. Rätt behandlad är den mjuk och vänlig och mån om att vara till lags.

Missuppfattningar mellan hund och ägare glömmar den aldrig, och dessa kan vara svåra att rätta till. Den är läraktig om förtroendet för föraren är totalt, men behöver tid och tålmod. Kadaverdisciplin är inget för en field spaniel, om den inte finner motivation i övningen blir den lätt uttråkad.

Den trivs absolut bäst i det fria, och unga fieldar tycks finna sig i utställningar mest för att matte/husse är med och ber dem om det. En field befaller man inte, den **ber** man utföra en handling – må vara bestämt.

Det ovan angivna kan givetvis ha sina problem i utställningsringen – tiden är ju begränsad! En field spaniel som tvingas in i något som den inte hunnit acceptera kan reagera mycket ofördelaktigt. Man kan dock hjälpa fram framförallt den unga hunden genom att prata vänligt och glatt till den, innan man börjar känna igenom den. Det är till fördel även för den vuxna fielden att bli behandlad som unghunden.

Det finns vuxna field spaniels som "stelnar till", avskärmar sig från bedömningen, rörelserna blir stela och hämmade – hunden trivs ej och vill ut ur ringen snarast möjligt. De flesta små valpar är sällan skygga eller reserverade mot främlingar. Översvallande vänlighet är inte rastypiskt för den vuxna fielden.

De domare som får förtroendet att döma våra field spaniels ber vi vänligast beakta ovanstående, då detta blir till stor hjälp för oss utställare och hjälper flera att komma till utställningar.

Som i alla sammanhang finns givetvis undantag från reglerna.

Nutid:

Rasstandarden säger att Field spanieln ska vara ovanligt foglig, aktiv, sensibel och självständig.

Mentalt kan man, enligt erfarenhet, märka en viss förändring genom att fieldarna inte i samma utsträckning är lika reserverade inför okända personer, som tidigare. De flesta fieldar som passerat puberteten är glada och nyfikna inför såväl kända som okända människor, vilket underlättar på utställningar och liknande.

Antalet Field spaniels som startas på jaktprov, MH beskrivning, funktionsbeskrivning eller jaktanlagsprov är fortfarande lågt. Dock har antalet MH beskrivna hundar ökat markant det sista året och förhoppningen är att inom en snar framtid kunna göra en utvärdering för att få en överblick av rasens mentalitet. Rasens mentalitet och MH resultaten har tagits upp och diskuterats på FSKs uppfödarträff.

Antal hundar MH beskrivning

2006	3 stycken MH beskrivna hundar
2005	23 stycken MH beskrivna hundar
2004	0 stycken hundar MH beskrivning
2003	1 stycken MH beskriven hund
2002	1 stycken MH beskriven hund

Genomsnitt för rasen

1a	1b	1c	2a	2b	2c	3a1	3a2	3b1	3b2	4	5a	5b	5c	5d	5e	6a
3.3	3	3.2	2.2	1.9	1.3	3.4	3	1.6	1.6	3	2.7	1.1	2.1	1.3	1.2	2.3
6b	6c	6d	6e	7a	7b	7c	7d	8a	8b	8c	8d	8e	9a	9b	10	
1.1	2.5	1.6	1.2	2.1	3.7	1.4	1.3	1.6	3.5	2.5	2	2.9	2.1	1.6	2.6	

Mål:

För att behålla det som står i rasstandarderna måste man ha i åtanke att de genetiska förutsättningarna är viktiga för hunden. Miljön och de livsförutsättningar valpen ges under sin uppväxt och livstid avgör hur väl hundens mentalitet tillvaratas.

Field Spaniel Klubben har som mål:

- att i avel endast använda hundar med för rasen typiskt temperament och inte avla på hundar som visar överdriven rädsla eller aggressivitet.
- att verka för att ett större antal hundar startar på jaktprov, MH beskrivningar och workingtest.
- att öka antalet utbildnings- och provtillfällen för att på så sätt stimulera till ett ökat deltagande.
- att i framtiden erbjuda Field spaniel ägarna MH beskrivningar runt om i landet. Detta för att ge en vägledning för eventuellt behov av avelsåtgärder.

EXTERIÖR

Historia:

Rasens historia är växlande och typmässigt har field spaniel genomgått en utveckling där de exteriöra idealen har växlat högst betydligt. Under olika perioder har inkorsning skett av sussex spaniel, engelsk springer spaniel, irländsk vattenspaniel och basset hound.

Först och främst är field spaniel en stor spaniel, det betyder inte att den är hög, en del är det, men det är ett återfall av framförallt springerblod som togs in i rasen under efterkrigstiden.

En välproportionerad fieldhane kan väga upp till 30 kg, men han måste vara balanserad, och i mycket god kondition. Han skall röra sig obesvärat och majestätisk, inte tungt och ansträngt, inte heller röra sig på ett glättigt sätt med korta ofullbordade steg.

Tiken väger mindre, och fastän hon måste se feminin ut får hon inte vara liten, ha tunn benstomme eller ge ett spinkigt intryck.

Den korrekt balanserade fielden har perfekta lagda skuldror, och står på sina ben med dessa väl ansatta under kroppen. Den har ett välutvecklat förbröst och ett gott bröstdjup, vilket ger fielden ett kraftigt framställ. Den måste följaktligen därför också vara bred och stark över länderna och ha ett väl utvecklad bakställ med breda väl musklade låar. Detta gör att fielden kan röra sig med ett bra påskjut och ger den korrekt steglängd och fart.

Fieldens knä ska vara lagom vinklat, och en övervinkling av bakbenet är synnerligen oönskat, då detta ändrar konturen och också rörelseschemat. Benstommen måste vara bra på både bak- och framben, hasvinklens ben ska också vara starka. Hasen ska vara helt rak från hasvinkeln till marken.

Bröstkorgen är lång och välutvecklad, men ej överdriven välvd, och bakställets bredd, sett bakifrån, ska ha samma bredd som bröstorgens bredaste del.

Länden ska inte bara vara bred och välmusklad, utan också djup, eftersom hunden aldrig får se ut att vara uppdragen i njurpartiet, utan måste uppvisa ett samlat helhetsintryck.

Fieldens överlinje börjar vid nostrifyffeln spets och slutar vid svanstippen. Den ska vara en enda oavbruten flytande linje, längs med nospartiet, upp mellan ögonen vilka separeras av ett moderat stop och är placerade ganska brett isär. Linjen fortsätter upp över den svagt sluttande skallen, över en markerad men ej utstickande nackknöl, nyper in något under skallbasen för sedan övergå i en svagt välvd nacke. Linjen ska fortsätta obruten nerför nacken och till slutet av svansen, utan att visa någon nedsänkning bakom manken vilket ofta beror på slappa muskler, eller någon bulle nedanför nacken vilket orsakas av upprätta skuldror.

Längden på frambenen är ungefär en tredjedel av hundens höjd mellan buken och marken. Benens benstomme måste vara välutvecklad och slät, så att senorna kan röra sig obehindrat.

Fieldens huvud är mycket distinkt, nospartiet är längre än skallen och välutvecklat, men inte tvärt avskuret. Båglinjen från nosspetsen till strupen ger hunden dess distinkta och aristokratiska utseende.

Öronlapparna ska vara tjocka och kraftiga och väl pälsade med silkigt hår. De ska vara ansatta ungefär i höjd med ögonen, vilka ska vara öppna och mandelformade (aldrig runda eller smala springor, författarens muntliga kommentar) och ha ett vänligt uttryck.

Skallen får aldrig vara för grov, men inte heller för tunn. Utmejslingen under och över ögonen ska vara mycket fin, för att få fram det speciella högklassiga, ädla utseendet. Skallen ska vara väl arbetad, men slät på sidorna, utstickande ben här är inte önskvärt. Näsan ska vara stor, köttig med välutvecklade näsborrar för att hunden ska kunna använda sitt unika luktsinne fullt ut.

Ett komplett saxbett med stora tänder är önskvärt, fieldar med små tänder har en tendens att vara hårda i munnen när de apporterar.

Fieldens päls ska bestå av långa silkiga hårstrån som ligger slätt och tätt i ett tjockt lager. Korta houndaktiga, glänsande pälsar kommer från bassethound inblandningarna under förra seklet, och är inte önskvärda. Fram- och bakbenen och bröstet ska ha ordenliga behäng, men hasorna från hasvinkeln till marken ska putsas från hår, och alla fyra tassarna ska trimmas noggrant så att man får fram det rätta utseendet.

Maskinsax bör aldrig användas på fieldens päls, då detta förstör kvaliteten, ger ett hårt intryck och gör så att pälsen blir grå väldigt tidlig, speciellt på de leverbruna.

Rörelserna skall vara långa, majestätiska, med frambenen placerade rakt från väl lagda skuldror. Det får inte vara någon utbuktning över skuldrorna när man ser på hunden framifrån. Det ska vara bra bredd mellan bakbenen, och alla fyra tassarna ska peka framåt. Rörelserna ska vara grundliga, utan hets.

Beskrivningen ovan borde ge en klar bild av vad man kan och inte kan acceptera hos field spanieln när man dömer, väljer en valp eller väljer avelshane. Emellertid måste man komma ihåg att field spanieln tar **lång** tid på sig att utvecklas, speciellt hanarna, och full utveckling nås knappast före fyra till femårsåldern. Mycket välutvecklade valpar har en benägenhet att bli grova som vuxna, och när man dömer rasen så är det den omogna, men lovande valpen med utrymme att utvecklas, som sannolikt blir den bästa i långa loppet.

Nutid:

Vi är väl medvetna om rasens ursprung och att vi i vissa kullar får en del arv från inkorsningarna med engelsk springerspaniel. Även inkorsningarna med bassethound kan ibland göra sig påminda.

Rasen har aldrig blivit uppdelad i jakt-och sällskapsvariant, och den stam av fieldar vi sett växa fram i Sverige under mer än 20 år har i stort sett behållit sin typ och skiljer sig inte nämnvärt exteriört från de hundar vi fick in från England i början av 1980.

Positivt är att vi, enligt erfarenhet, i Sverige lyckats förbättra en del detaljer, bl a har lösa ögonkanter och svaga mellanhänder blivit mer ovanligt. Det är viktigt att prioritera exteriör avel som gynnar god funktion.

Rasstandarden säger: Field spaniel är en välbalanserad, ädel, välväxt jakthund, bygd för rörlighet och uthållighet.

Huvudet

Huvudet avgör typen, för utan det korrekta huvudet har vi inte denna speciella variant av spaniel. Fieldhuvudet skall klart skilja sig från alla andra spanielhuvuden, men beroende den stora mängden engelsk springer som introducerats i rasen vid olika tillfällen under de sista femtio åren finns det fortfarande ett visst antal av gammaldags springerhuvuden.

Bett/käkar

Fieldens käkar verkar, enligt erfarenhet, kunna ändra sig med åldern. Ett korrekt saxbett kan vid ca sju års ålder plötsligt ändra sig till ett tångbett.

Ögonen

Field spanielns ögon ska harmonisera med pälsens färg. Hos tanfärgade hundar är det vanligt att ögonens färg harmoniserar med de ljusare tanteecknen.

Svans

Svanskuperingsförbudet trädde i kraft 1989-01-01, efter det ser vi många olika varianter på hur svansen bärs. I standarden står att svansen aldrig ska bäras över rygglinjen. Ha vacker fana och med ha livliga rörelser. Att den når ungefär till hasspetsen. Av moderat längd i balans med resten av hunden.

Värt att notera är att en undersökning gjorts på svenska och norska fieldar. Vi har lång erfarenhet, till skillnad från engelsmännen, vad gäller svanslängd och längden på field spanielns svans varierar betydligt. Medellängden ligger på ca 4-5 cm över längd till hasspets.

Storlek

Både hanar och tikar ska enligt standarden ha samma mankhöjd, ca 46 cm och vikten skall vara mellan 18 och 25 kg. Men som inom de allra flesta raser förekommer en naturlig storleksskillnad mellan könen. Det är viktigt med tydlig könsprägel både i kropp och huvud. FSK har utfört mätning av ett 50-tal hundar i samband med klubbens rasträff 2005. Denna mätning visade klar skillnad mellan könen. FSKs enät visade följande:

- Hanarnas genomsnittliga mankhöjd ligger på mellan: 46-49 cm
- Tikarnas genomsnittliga mankhöjd ligger på mellan: 44-46cm
- Hanarnas genomsnittliga vikt visar på: ca 25 kg
- Tikarnas genomsnittliga vikt visar på: ca 22 kg.

Ordet "lång" i rasstandarden beskriver **INTE** längden på hundens päls (behäng), utan på pälsstråets längd på kroppen. Detta för att undvika en "hound" liknande behåring. Field spanieln är en hund som är framavlad för jakt och en allt för riklig päls är **INTE** önskvärd.

I äldre standarder beskrivs detta på följande sätt: " Den ska vara tillräckligt tjock för att motstå kyla och väta och får inte vara för kort" (det vill säga pälsstråets längd på kroppen). " På bröst, buk och på benens baksidor ska finnas tillräckligt behäng av samma typ som setterns. Den får inte vara för rikligt, speciellt på hasorna".

Mål:

Vi skall eftersträva att bevara rasen åt kommande generationers uppfödare och ägare. få hundar som är korrekt balanserade mellan höjd och längd. Vi skall också eftersträva att få fulltandade hundar med korrekta bett.

Vi skall fortsätta att mäta höjden på våra hundar vart annat år och vara vaksam så att inte storleken drar iväg över/ eller under de 46 cm i mankhöjd som rasstandardens anger. Nästa mätning blir år 2007.

Det får inte glömmas bort att variationen måste bibehållas för att rasen skall kunna utvecklas i positiv riktning. Våra utställningsdomare har ett stort ansvar för att rasen behåller sin exteriöra korrekthet.

Field Spaniel Klubben vill därför verka för:

- att stimulera så många ägare som möjligt att ställa ut sina Field spaniels.
- att till FSKs rasträff bjuda in intresserade utställningsdomare för att presentera och informera dessa om rasen.
- att till nyutbildade domare för rasen skicka information om Field spanieln tex. FSKs raskompendie.
- att utbilda uppfödare av rasen och föra en diskussion med de samma om field spanielns exteriör, nu och i framtiden.
- att regelbundet utvärdera avelsmaterialet genom tex. rasmönstringar.

JAKTLIG FUNKTION

Historia:

Tyvärr finns mycket lite dokumenterat om rasens jaktliga utveckling..

På 1800-talet hade det blivit vanligare att man höll isär olika typer av spaniel. För första gången kan man se beteckningen Field Spaniel, en stark hund för hårt arbete, men "oanvändbar i vatten" i motsats till den gamla engelska "vattenspanieln".

Så småningom började man troligtvis blanda in raser i speciella syften: irländsk setter skulle ge längre ben, vattenspaniel bättre anlag för vattenapportering, sussex massa och engelsk springerspaniel snabbhet. Så långt var allt väl, men när det blev på modet att ställa ut långa, låga field spaniels blev resultatet mindre lyckat. Basset korsades in och detta resulterade i extremt tunga, kort- och krumbenta hundar, vilka ofta var högre bak än fram. Enligt uppgift var de här varianterna inget som tilltalade jägarna.

Dock finns en annan teori, nämligen att inkorsningen av Basset gjordes just av jägarna! Detta för att få fram en spanieltyp som var långsammare än de högbenta spanielraserna.

Detta för att jägaren i ett mer makligt tempo kunde följa hundarna till fots, samt att hundarna lättare kunde ta sig igenom täta buskage nära marken.

Field spanieln har aldrig, liksom den tex. engelska springern och cockern, uppdelats i en jakttyp som varit skild från den övriga rasen, utan har genom århundradet hållits samman.

Field spanieln skall kunna utföra samma arbete som de övriga spanielraserna. Dock är inte fielden ämnad att med samma fart ta sig an marken, som tex. jakttyperna av springer och cocker! Ett långsammare och mer noggrant arbete har premierats av uppfödare och jägare genom decennierna.

Enligt erfarenhet har också arvet från bassethunden gjort att spanielns klassiska egenskap "will to please" har blandats upp med ett visst mått av egensinnighet.

Nutid:

Det har inte varit många fieldar som startat på jaktprov under de senaste åren. Anledningen till det låga deltagandet av fieldar på jaktprov har diskuterats i klubben. Främst anses anledningen vara att jaktproven i dess nuvarande form gör att fielden inte kan och kommer troligtvis aldrig att kunna konkurrera med de spanielraser som är mest representerade på dagens prov. Field Spaniel Klubben planerar att ta fram en jaktlig standard för rasen. På så sätt hoppas vi kunna belysa det som är speciellt med rasen, samt förklara rasens jaktliga historia.

De entusiaster som använder fielden till jakt, är dock mycket nöjda med den. Den är i det närmaste outröttlig och jobbar gärna i många timmar. Den har som sagt mycket god näsa och är ofta en god vattenapportör.

Till eftersök på skadskjutet och trafikskadat vilt, är rasen mycket lämplig. De har en mycket god spårformåga och ett sätt som gör dem mycket lämpade till detta.

Praktisk jakt

FSKs enkät visar att ca 18 % av Sveriges field spaniels används till olika jaktformer.

På frågan om Fieldspanieln används i praktisk jakt svarade ägarna:

JA: Hanar: 9st = 17,64%   Tikar: 6st = 17,64%   Totalt: 15st = 17,64%

NEJ: Hanar: 34st = 66,66%   Tikar: 26 st = 76,47%   Totalt: 60st = 70,58%

(Noteras bör att 3-4 st i dagsläget medverkar i jaktträning och dessa hundar kommer troligtvis också så småningom att användas praktiskt.)

På frågan om hur dessa 15 Fieldspaniels nyttjas i jakt, blev svaren fördelade på följande:

Stötande: Hanar: 6st=11,76%   Tikar: 4st= 11,76%   Totalt: 10st=11,76%

Apporterande: Hanar: 4st = 7,84%   Tikar: 3 st = 8,82%   Totalt: 7s t= 8,23%

Kortdrivande: Hanar: 4st = 7,84%   Tikar: 5 st = 14,70%   Totalt: 9s t = 10,58%

Eftersök: Hanar: 6st = 11,76%   Tikar: 1 st = 2,94%   Totalt: 8st = 9,41%

Annat: Hanar: 0st = 0%   Tikar: 0st = 0%   Totalt: 0st = 0%

(Observera att samma hund kan förekomma på mer än ett svar. Då hundarna är lämpade för mer än en arbetsuppgift.)

Jaktprov

Få hundar startar på jaktprov

Startar på Jaktprov 1993 -2006

Antal startande hundar/fält	Nybkl. 1pris	Nybkl. 2pris	Nybkl. 3pris	Nybkl. 0pris	Ökl. 1pris	Ökl. 2pris	Ökl. 3pris	Ökl. 0pris
13	2 (1 med HP)	4	5	3	0	0	1	6

Antal startande hundar/spår - vatten	Nybkl. ej godk.	Nybkl. godk.	Ökl. ej godk.	Ökl. godk.
15	10	24	2	2

Viltspårprov

År	Antal starter	Godkänd anlag	Ej godkänd	1:a pris	2:a pris	3:a pris	0 pris
2006	2	2	-	-	-	-	-
2005	10	3	-	3	2	2	-
2004	7	3	-	3	1	-	-
2003	6	1	1	4	-	-	-
2002	7	5	1	-	1	-	-
2001	2	-	-	-	2	-	-
2000	8	2	-	3	1	1	-
1999	1	-	-	1	-	-	-
1998	9	2	-	5	1	-	1
1997	5	2	-	2	1	-	-
1996	3	1	-	1	-	1	-
1995	4	4	-	-	-	-	-
1994	1	1	-	-	-	-	-
1993	1	1	-	-	-	-	-
Summa	67	29	2	22	9	4	1

Mål:

Field Spaniel Klubbens målsättning är:

- Att öka intresset för rasens jaktliga funktion hos uppfödare, hundägare och valpköpare.
- Stimulera till fler träningstillfällen och ökade utbildningsinsatser.
- Stimulera till att så många som möjligt deltar i introduktion till jakt, jaktprov och workingtest med Field spaniels.
- Att utbilda jaktprovsdomarna på rasen för ökad förståelse för rasens särart.